

Пятро Жаўняровіч

ДАВЕДНІК ПА ЛІТАРАТУРНАЙ ПРАЎЦЫ

Арфаграфічны, пунктуацыйны,
лексічны, марфалагічны,
сінтаксічны, тэхнічны ўзроўні

Змест

Годны падмурак нацыянальнай школы рэдагавання	3
Прадмова	4

Частка першая

ПРАЎКА НА АРФАГРАФІЧНЫМ УЗРОЎНІ

1. ПРАВАПІС ГАЛОСНЫХ	7
§ 1. Правапіс <i>o, э</i> → <i>a</i>	7
§ 2. Гістарычныя чаргаванні галосных	10
§ 3. Правапіс <i>e, э ў</i> іншамоўных словах	11
§ 4. Правапіс <i>e, ё</i> → <i>я</i>	13
§ 5. Правапіс спалучэнняў галосных у іншамоўных словах	16
§ 6. Правапіс галосных у складаных словах	19
§ 7. Правапіс прыстаўных галосных	26
§ 8. Правапіс <i>i, ы, й</i> пасля прыставак	27
§ 9. Правапіс прыставак <i>су-</i> і <i>са-</i>	29
§ 10. Правапіс галосных у суфіксах	30
§ 11. Акцэнтацыя і правапіс галосных	32
2. ПРАВАПІС ЗЫЧНЫХ	35
§ 12. Правапіс звонкіх і глухіх, свісцячых і шыпячых зычных	35
§ 13. Некаторыя гістарычныя чаргаванні зычных	36
§ 14. Правапіс зычных у прыстаўках і на стыку прыстаўкі і кораня	37

§ 15. Правапіс зычных у суфіксах і на стыку кораня і суфікса. Спрашчэнне некаторых спалучэнняў зычных	40
§ 16. Правапіс <i>д</i> — <i>дз</i> , <i>т</i> — <i>ц</i>	45
§ 17. Правапіс падоўжаных і падвоеных зычных	47
§ 18. Правапіс прыстаўных і ўстаўных зычных	49
§ 19. Правапіс <i>ў</i> (<i>у</i>)	51
3. ПРАВАПІС МЯККАГА ЗНАКА І АПОСТРАФА	55
§ 20. Правапіс змякчальнага мяккага знака	55
§ 21. Правапіс раздзяляльнага мяккага знака	58
§ 22. Правапіс апострафа	59
4. НАПІСАННЕ СЛОЎ РАЗАМ, ПРАЗ ЗЛУЧОК І АСОБНА	60
§ 23. Агульныя правілы напісання слоў праз злучок	60
§ 24. Правапіс складаных назоўнікаў	61
§ 25. Правапіс складаных прыметнікаў	65
§ 26. Правапіс прыслоўяў	68
§ 27. Правапіс прыназоўнікаў, злучнікаў, часціц, выклічнікаў	72
§ 28. Правапіс <i>не-</i> (<i>ня-</i>)	74
5. ВЯЛІКАЯ І МАЛАЯ ЛІТАРЫ	78
§ 29. Правапіс вялікай і малой літар	78
6. ПРАВІЛЫ ПЕРАНОСУ	86
§ 30. Правілы пераносу слоў і знакаў з аднаго радка на другі	86

Частка другая

ПРАЎКА НА ПУНКТУАЦЫЙНЫМ УЗРОЎНІ

1. ЗНАКІ ПРЫПЫНКУ Ў КАНЦЫ СКАЗА І ПРЫ ПЕРАРЫВАХ У СКАЗЕ	88
§ 31. Правілы пастаноўкі кропкі, пытальніка, клічніка, шматкроп'я	88

2. ЗНАКІ ПРЫПЫНКУ Ў СКАЗАХ З АДНАРОДНЫМІ ЧЛЕНАМІ	91
§ 32. Знакі прыпынку ў сказах з аднароднымі членамі, звязанымі бяззлучнікавай і злучнікавай сувяззю	91
§ 33. Знакі прыпынку ў сказах з аднароднымі членамі, якія маюць абагульняльнае слова	96
3. ЗНАКІ ПРЫПЫНКУ Ў СКАЗАХ З АДАСОБЛЕНАМІ, ДАЛУЧАЛЬНЫМІ І АБМЕЖАВАЛЬНЫМІ ЧЛЕНАМІ	98
§ 34. Знакі прыпынку ў сказах з адасобленымі азначэннямі	98
§ 35. Знакі прыпынку ў сказах з адасобленымі прыдаткамі	101
§ 36. Знакі прыпынку ў сказах з адасобленымі акалічнасцямі	105
§ 37. Знакі прыпынку ў сказах са словамі і спалучэннямі слоў, якія ўдакладняюць ці абмяжоўваюць значэнне іншых слоў у сказе	109
4. ЗНАКІ ПРЫПЫНКУ ПРЫ СЛОВАХ І КАНСТРУКЦЫЯХ, ГРАМАТЫЧНА НЕ ЗВЯЗАНЫХ З ЧЛЕНАМІ СКАЗА, І ПРЫ ПАЎТАРЭННІ СЛОЎ	112
§ 38. Знакі прыпынку ў сказах з пабочнымі словамі і канструкцыямі	112
§ 39. Знакі прыпынку ў сказах з устаўнымі словамі, канструкцыямі і сказамі	124
§ 40. Знакі прыпынку пры зваротку	127
§ 41. Знакі прыпынку ў сказах з параўнальнымі канструкцыямі	129
§ 42. Знакі прыпынку пры паўтарэнні слоў у сказе	132
5. ПРАЦЯЖНІК ПАМІЖ ЧЛЕНАМІ СКАЗА	134
§ 43. Працяжнік паміж дзейнікам і выказнікам	134
§ 44. Працяжнік у няпоўным сказе і пры пропуску членаў сказа. Лагічны працяжнік. Злучальны працяжнік	137
6. ЗНАКІ ПРЫПЫНКУ Ў СКЛАДАНЫМ СКАЗЕ	140
§ 45. Знакі прыпынку ў складаназлучаным сказе	140
§ 46. Знакі прыпынку ў складаназалежным сказе	143

§ 47. Знакі прыпынку ў бяззлучнікавым складаным сказе.....	150
§ 48. Знакі прыпынку ў складаных сказах камбінаванай будовы	155
7. ЗНАКІ ПРЫПЫНКУ ПРЫ ПРСТАЙ МОВЕ І ЦЫТАТАХ	157
§ 49. Знакі прыпынку пры прстай мове.....	157
§ 50. Знакі прыпынку пры цытатах	162

Частка трэцяя

ПРАЎКА НА ЛЕКСІЧНЫМ УЗРОЎНІ

§ 51. Дакладнасць словаўжывання.....	166
§ 52. Лексічная спалучальнасць	177
§ 53. Дакладнасць слова пры выбары яго з сінанімічнага рада.....	181
§ 54. Асаблівасці ўжывання мнагазначных слоў і амонімаў.....	192
§ 55. Асаблівасці ўжывання паронімаў.....	193
§ 56. Плеаназмы і таўталогія	199
§ 57. Канцылярызмы і штампы	203
§ 58. Інтэрферэнцыйныя памылкі	205
§ 59. Ужыванне фразем	214
§ 60. Дарэчнае выкарыстанне вобразных сродкаў.....	224
§ 61. Пазбаўленне ад немілагучнасці.....	228

Частка чацвёртая

ПРАЎКА НА МАРФАЛАГІЧНЫМ УЗРОЎНІ

1. ФОРМЫ І УЖЫВАННЕ НАЗОЎНІКАЎ	233
§ 62. Асаблівасці катэгорыі роду назоўнікаў	233
§ 63. Асаблівасці катэгорыі ліку назоўнікаў	240
§ 64. Асаблівасці катэгорыі адушаўлёнасці-неадушаўлёнасці назоўнікаў	243

§ 65. Асаблівасці формаў зборных назоўнікаў кшталту <i>карэнне</i>	245
§ 66. Формы назоўнікаў I скланення ў адзіночным ліку	247
§ 67. Асаблівасці канчаткаў назоўнікаў мужчынскага роду ў родным склоне адзіночнага ліку	250
§ 68. Асаблівасці канчаткаў назоўнікаў II скланення ў месным склоне адзіночнага ліку	260
§ 69. Асаблівасці канчаткаў назоўнікаў у родным склоне множнага ліку	265
§ 70. Асаблівасці некаторых формаў назоўнікаў	269
§ 71. Асаблівасці ўжывання прозвішчаў	274
2. ФОРМЫ І УЖЫВАННЕ ПРЫМЕТНІКАЎ	280
§ 72. Ужыванне поўных і кароткіх якасных прыметнікаў. Некаторыя варыянты склонавых канчаткаў	280
§ 73. Ужыванне прыналежных прыметнікаў	282
§ 74. Асаблівасці ступеняў параўнання прыметнікаў	285
3. ФОРМЫ І УЖЫВАННЕ ЛІЧЭБНІКАЎ	291
§ 75. Асаблівасці склонавых формаў лічэбнікаў	291
§ 76. Асаблівасці дробавых лічэбнікаў	294
§ 77. Спалучэнне колькасных і зборных лічэбнікаў з назоўнікамі	295
4. ФОРМЫ І УЖЫВАННЕ ЗАЙМЕННІКАЎ	299
§ 78. Ужыванне асабовых займеннікаў	299
§ 79. Формы і ўжыванне займеннікаў іншых разрадаў	302
5. ФОРМЫ І УЖЫВАННЕ ДЗЕЯСЛОВАЎ	306
§ 80. Асаблівасці суфіксаў дзеясловаў	306
§ 81. Ужыванне асабовых формаў дзеясловаў	312
§ 82. Ужыванне зваротных дзеясловаў	317

§ 83. Формы дзеепрыметнікаў	319
§ 84. Формы дзеепрыслоўяў	326
6. ФОРМЫ І ўжыванне прыслоўяў	327
§ 85. Формы ступеняў параўнання прыслоўяў	327
§ 86. Асаблівасці некаторых словаформаў прыслоўяў	331
7. ФОРМЫ І ўжыванне службовых часцін мовы	332
§ 87. Формы і ўжыванне прыназоўнікаў	332
§ 88. Ужыванне часціц	338

Частка пятая

ПРАЎКА НА СІНТАКСІЧНЫМ УЗРОЎНІ

§ 89. Парадак слоў у сказе	341
§ 90. Каардынацыя выказніка і дзейніка	345
§ 91. Асаблівасці кіравання ў словазлучэннях	350
§ 92. Канструкцыі з прыназоўнікам <i>на</i>	359
§ 93. Канструкцыі з прыназоўнікамі <i>ў (ва) / на</i>	365
§ 94. Ужыванне некаторых відаў дапаўненняў	369
§ 95. Дапасаванне прыдаткаў	372
§ 96. Ужыванне іменнага выказніка	377
§ 97. Аднародныя члены сказа	379
§ 98. Форма азначэння пры аднародных членах, выражаных назоўнікамі	389
§ 99. Сказы з канструкцыямі «азначэнне + азначэнне + член сказа, выражаны назоўнікам»	391
§ 100. Паралельныя сінтаксічныя канструкцыі	394
§ 101. Некаторыя асаблівасці складаных сказаў	400
§ 102. Сэнсавыя (фактычныя і лагічныя) памылкі	406

*Частка шостая***ПРАЎКА НА ТЭХНІЧНЫМ УЗРОЎНІ**

§ 103. Зрокавыя (візуальныя) памылкі.....	413
§ 104. Афармленне заўваг.....	415
§ 105. Афармленне лічбавых даных.....	417
§ 106. Афармленне скарачэнняў.....	424
§ 107. Прабелы ў афармленні лічбаў і знакаў.....	426
§ 108. Афармленне формул.....	427
§ 109. Асаблівасці складання і рэдагавання бібліяграфічнага спіса.....	429
Спіс аўтараў, сказы з твораў якіх выкарыстаны ў якасці ілюстрацыйнага матэрыялу.....	435
Пасляслоўе.....	439